

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στὸ φύλλο τῆς «Ἑλληνίδος» τοῦ Μάρτη (τεύχος 8) ἡ κυρία Μαρίνα Λεκανίδου μὲ τὸν τίτλο «Πρέπει νὰ προστατευθῇ νομοθετικῶς ἡ γυναικεία ἐργασία;» ζητεῖ νὰ δοθῇ ἡ σύνταξη στὴ γυναίκα ὑπάλληλο στὰ 15 χρόνια καὶ στηρίζει τὰ ἐπιχειρήματά της σὲ βάσεις ἐντελῶς ἀντίθετες μὲ τὴ γενικὴ γραμμὴ πού πρέπει νὰ βάλει στὸ δρόμο τῆς ἑργαζόμενης γυναίκα. Ἐξοχίστως ἐξετάσαμε αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα ἕνα ἕνα χωριστὰ κι ἄς μᾶς ἐπιτρέψει ἡ κυρία Λεκανίδου νὰ ἀρχίσουμε ἀπὸ κεῖνο πού μᾶς κάνει τὴν πιὸ χτυπητὴ καὶ πιὸ ἀλλόκοτη ἐντύπωση: «**Τὴν ἀποχώρηση τῶν ἐγγάμων περιμένουν καὶ αἱ ἀνευθέσεως ἀγαμοί...**» Δηλαδή ἡ ἐργασία τῆς γυναίκας πρέπει νὰναι, κατὰ τὴν ἀρθρογράφου, κατὰ προσωρινό, ἕνα ρουσφέτι σὰ νὰ ποῦμε, πού θὰ τῆς δώσει ἡ πολιτεία, ἕνα προνόμιο γιὰ 15 χρόνια καὶ στὸ διάστημα αὐτὸ πρέπει νὰ φροντίσει αὐτὴ νὰ κάνει τὸ κομπόδεμά της, νὰ βρῇ τὸ γαμπρὸ καὶ νὰ κάτσει στὴ γωνιά της. Ὁραῖο, εὐγενικὸ ἰδανικὸ γιὰ μιὰ γυναίκα πού βγαίνει νὰ δουλέψει! Δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο ἀνώτερο πού σπρώχνει τὴ γυναίκα σὲ ἐργασία; Ἡ δουλειά γι' αὐτὴν δὲν ἔχει ἄλλο σκοπὸ παρὰ πῶς νὰ μαζέψει τὰ παιτοῦμενα λεφτά γιὰ τὴν ἀγορὰ συζύγου; Τὸ ἐπιχείρημα πῶς ἄλλοι νεώτεροι ἀνευθέσεων περιμένουν, γιατί δὲ θὰ ἦταν καὶ ἐπιχείρημα γιὰ τοὺς ἄνδρες; καὶ γιατί νὰ μὴ ζητοῦμε ἀπὸ τὸ κράτος καλύτερα νὰ ἰδρύσει ἐπαγγελματικὲς σχολὰς πού νὰ δίνουν στὴ γυναίκα ποικιλοτέρη ἐπαγγελματικὴ μόρφωση καὶ νὰ τῆς ἀνοίγει περισσότερα ζῆστάδια;

Πρέπει νὰ ζητοῦμε πράγματα λογικὰ καὶ ἀξιοπρεπῆ. Κανεὶς δὲ θὰ μᾶς φέρει ἀντίρρηση ἂν ζητήσουμε, τὸ προνόμιο πού ἔχουν οἱ δημοδιδασκάλισσες σὲ περίπτωση ἐγκυμοσύνης καὶ τοκετοῦ, νὰ ἐπεκταθῇ καὶ σὲ κάθε ἐργαζόμενη γυναίκα, εἴτε σὲ δημόσια ὑπηρεσία βρισκεται εἴτε σὲ ἰδιωτικὴ. Ἐξοχίστως ἐξετάσαμε στὸ ζήτημα τῆς μετάθεσης, νὰ ἐξετάζεται μὲ προσοχὴ ἡ οἰκογενειακὴ θέση καὶ τῆς γυναίκας καὶ τοῦ ἀντρὸς ὑπαλλήλου.

Ἡ γυναίκα σὰ βγαίνει νὰ δουλέψει πρέπει νὰ ἔχει ἐπίγνωση τῆς θέσης της. Ἡ πολιτεία τῆς ἀναθέτει καθήκοντα σοβαρὰ, πρέπει νὰ δουλεύει μὲ ὅλη της τὴν ψυχὴ, νὰ προσφέρει ὅσα μπορεῖ περισσότερα, νὰ ἀγαπᾷ τὸ ἐπάγγελμά της, νὰ φοσιώνεται σ' αὐτὸ γιὰ νὰναι καὶ αὐτὴ ἕνας γερός συντελεστὴς στὸ πολιτικὸ συγκρότημα. Ὅταν προσωρινὰ ἀναλαμβάνει μιὰν ὑπηρεσία, δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ δοθῇ

σαυτὴν ἐπιλόλαια καὶ νὰ βλάψει πιὸ πολὺ παρὰ νὰ ὠφελήσῃ. Κι ἀκόμα καὶ σήμερα, ἂν ἡ γυναίκα ἀποδίδει σὲ μερικὲς δουλιές λιγότερο ἀπὸ τὸν ἄντρα, εἶναι ἀκριβῶς γιατί τὴ δουλειά της τὴν πέρνει γιὰ κάτι προσωρινό, ὡς ἕνα μέσο ἐξεύρεσης συζύγου. Τὸ παιδί δὲ χάνει τὴν προστασία τῆς μητέρας του ἂν αὐτὴ ἐργάζεται μερικὲς ὥρες τὴν ἡμέρα ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι. Πόσες μητέρες δὲ μένουν μακριὰ ἀπὸ τὰ παιδιά τους καὶ πιὸ πολλές ὥρες ἀκόμα, γυρνώντας στὰ μαγαζιά ἢ κάνοντας ἐπισκέψεις;

Κανένας δὲν ἀμφισβητεῖ πῶς ἡ γυναίκα μητέρα πρόσφερε μεγάλες ὑπηρεσίες, ἀνώτερες καὶ ἀπὸ τοῦ στρατιώτη καὶ πῶς πρέπει γι' αὐτὸ νὰ προστατευθῇ, μὰ νὰ προστατευθῇ λογικὰ ὅπως εἴπαμε καὶ εὐγενικὰ. Σ' αὐτὸ πρέπει νὰ στρέψουμε τὴν προσοχὴ μας: Νὰ ζητήσουμε γι' αὐτὴ διακοπὴ τῆς ἐργασίας μερικὲς ἐβδομάδες πρὶν καὶ μετὰ τὸν τοκετό, γιὰ τὸ καὶ μαιευτήριο δωρεάν καὶ ὅ,τι δυνατὴ ἄλλη ὑποστήριξη καὶ ἀνακούφιση. Τὰ παιδικὰ ἄστυλα (οἱ crèches) πρέπει νὰ γενικευθοῦν σ' ὅλες τὶς πόλεις πού ἡ μητέρα ἢ ἐργαζόμενη νὰφίνει ἰσχυρὴ τὸ παιδί της τὶς ὥρες πού εἶναι στὴ δουλειά.

Πρέπει νὰ πολιτιζώμαστε καὶ νὰ ἀκολουθοῦμε τὴ γενικὴ πρόοδο τῶν λαῶν καὶ ὄχι νὰ ζητοῦμε πάντα, σὰν ὄντα κατώτερα καὶ ἀσθενικὰ, τὴν προστασία τῶν ἰσχυρῶν ἀρρένων.

Ἀπρίλης 1929

Δώρα Μοάτσου

Σημ. τοῦ «Ἀγώνα».

Εὐχαριστῶς δημοσιεύουμε τὸ γράμμα αὐτὸ τῆς Ἀδος Δώρας Μοάτσου, καθηγητριάς στὸ γυμνάσιο. Στὸ ζήτημα τῶν εἰδικῶν προνομίων πού ζητοῦν μερικὲς γυναῖκες ὑπάλληλες καὶ ἰδίως τελευταῖα οἱ δασκάλισσες, εἴπαμε καὶ ἄλλοτε τὴ γνώμη μας: **κάθε προνόμιο πού θὰ ζητησῇ ἡ γυναίκα γιὰ τὸν ἑαυτὸ της θὰ εἶναι εἰς βάρος της καὶ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τὸ ἀκριβοπληρώσει.** Ὑπάρχουν σημεῖα τῶν καιρῶν πού δείχνουν ὅτι οἱ ἄντρες βαρέως φέρουν καὶ τὴν **ἰσομισθία** ἀκόμα πού κατώρθωσαν νὰ πάρουν οἱ δασκάλες. Καὶ τὰ νέα ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια δείχνουν σὲ πολλὰ σημεῖα ὅτι γίνεται προσπάθεια νὰ ἐκτοπισθῇ ἡ γυναίκα ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο γιὰ νὰ πάρουν τὶς θέσεις τους οἱ ἄντρες. Ἐχοντας λοιπὸν νὰ κάνουμε ἕναν ἀγῶνα ἐντατικὸ γιὰ τὴν ἰσότητα, γιὰ νὰ τὴ διατηρήσουμε ἐκεῖ πού ὑπάρχει, γιὰ νὰ τὴν ἀποκτήσουμε ἐκεῖ πού δὲν ὑπάρχει, πῶς θὰ τὸ κατορθώσουμε ἂν ζητοῦμε προνόμια γιὰ τὴ γυναίκα; Τὸ κράτος εἶναι καὶ αὐτὸ ἕνας ἐργοδότης πού κοιτάζει τὸ συμφέρον του. Τοῦ χρειάζεται ἀπάδοση στὴ δουλειά καὶ θὰ προτιμήσῃ ἐκεῖνον πού τοῦ ἀποδίδει περισσότερο. Ἐξοχίστως ἐξετάσαμε λοιπὸν μήπως γυρεύοντας περισσότερα σκόβομε οἱ ἴδιες τὸ λάκκο μας.

Ὅσο γιὰ τὸ ζήτημα τῶν συντάξεων στὰ 15 χρόνια τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἄλλοτε γράψαμε ὅτι θεωροῦμε δίκιο νὰ δίνεται στοὺς δασκάλους, ἄντρες καὶ γυναῖκες, γιατί τὸ ἐπάγγελμα εἶναι ἐπίπονο καὶ ἐξαντλητικὸ καὶ γιὰ τὰ δύο φύλα

καὶ ἔπρεπε ν᾿ἔχει δικαίωμα ν᾿ἀποχωρεῖ πέρνοντος μιὰ ἴσων·
τάξην ἀνάλογη. Ἐπομένως νομίζομε πῶς ἡ καλύτερη πολι-
τικὴ θὰ ἦταν ν᾿ἀγωνιστοῦν μαζί, σάν μιὰ ὁρισμένη ἐπαγ-
γελματικὴ τάξην, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ δίκιο αὐτὸ αἴτημα.
